

Prezentacija celostne grafična podoba Osnovne šole Toneta in Franceta Kralja Dobropolje

Janja Baznik, univ. dipl. obl.
November 2024

Brata France in Tone Kralj sta bila vsestranska ustvarjalca -
kiparja, grafika, slikarja, ilustratorja.

S posebnim občutkom in občutljivostjo sta ustvarjala umetniška
dela, ki so bila slogovno lahko zelo raznolika.

Med najrazličnejšimi projekti, ki sta se jih lotevala, se najde tudi knjižica z naslovom Čitanka, ki jo je z ilustracijami opremil Tone Kralj. Ta je bila namenjena otrokom, da jim pomaga pri njihovih prvih korakih v procesu osnovnošolskega izobraževanja.

Čitanka v prvi vrsti podaja osnovno in temeljno znanje - to je opismenjevanje. Ker gre za celostno podobo osnove šole se je ob tem umetnikovem izdelku vredno ustaviti in razmisliti o tem kaj pomeni osnovnošolsko izobraževanje, kako postavljamo te temelje in kaj je mogoče na njih zgraditi.

Preden spoznamo pomen črk so te za nas zgolj linije, različnih dolžin, naklonov, krivin. Potem začnemo spoznavati črko za črko. Črke začnejo dobivati svoj glas. Ko pa jih enkrat znamo povezati v besedo in stavke se pred nami odpre nov svet. Prej neznane oblike dobijo pomen. Tu se lahko začne pot učenja, ustvarjanja, z zapisom tudi ohranjanje in prenašanje znanja, spominov. Odpre se portal neskončnih možnosti. Na teh temeljih lahko gradimo dalje in se izobrazimo na najrazličnejših področjih.

Tega sta se zelo dobro zavedala tudi umetnika. Če se poglobimo v njuna dela začnemo odkrivati sporočila, ki jih brez tankočutne pozornosti spregledamo. Gre za večplastnost - od tehnične dovršenosti, virtuoznosti izražanja, empatije in sporočil.

Preplet med postavljanjem temeljev v osnovnošolskem
izobraževanju in večplastnosti sporočil in izražanja je
postalo vodilo pri snovanju celostne podobe Osnovne šole
Toneta in Franceta Kralja.

Brata Kralj sta svoje likovne temelje pridobila že doma v Dobropolju, od očeta, ki se je ukvarjal z rezbarstvom. Starejši France je znanje, ki ga je pridobival na študiju prenašal na svojega mlajšega brata Toneta. Tako gre že tukaj za pomembno izobraževanje, ki je prispevalo k napredovanju, da sta brata že hitro izstopala po kvaliteti njunih del. Ker pa se je vse skupaj začelo že doma z opazovanjem očeta pri rezbarjenju ima tudi razpoznavni znak osnovne šole, svoje izhodišče v tridimenzionalni formi.

Ta forma je sestavljena iz preprostih oblik, ki spominjajo na vzorce, s katerimi učenci pričeno kultivirati roko, da postane sposobna izrisati čitljive črke. Začne se s preprostimi ponavljajočimi se linijami, različnih naklonov, krivulj. Te oblike postanejo gradniki forme, ki sprva deluje nepovezano, njenega namena ne razpoznamo. Ko pa pogled usmerimo iz točno določene točke se začne izrisovati slika. Postopoma se linije povežejo v podobe in dobijo pomen. Kot tisti skrivnostni trenutek, ko prvič razumemo pomen zapisane besede, ali dojamemo sporočilo, ki ga je umetnik podal v svojem delu.

KNJIGA

V spodnjem delu znaka, v samem temelju, se pojavi odprta knjiga, kot najprepoznavnejši simbol izobraževanja, podajanja, raziskovanja, prenašanja in shranjevanja znanja. Torej poglobitne naloge izobraževalne institucije.

NALIVNO PERO

Nad knjigo se izriše konica
nalivnega peresa, ki govori o
izražanju idej in misli s pisano
besedo.

SONCE

Ko se nad knjigo pojavi sonce,
se knjiga pretopi v drug pomen -
postane polje nad katerim vstaja
sonce. To sovpada s toplino
besede, ki jo izraža ime kraja -
Dobropolje.

Sonce pa srečamo tudi v šolski
himni:

“Pod soncem je prostor za znanje,
poštenost, strpnost in sanje.

Tu ustvarjalnost nima meja,

Tu žarek se z vetrom igra.”

ČOPIČ

Podoba čopiča predstavlja ustvarjalnost in individualno izražanje, ki je močno zaznamovala življenja bratov Kralj. Z njo pa sta brata tudi zaznamovala slovenski likovni prostor in nam zapustila bogato kulturno dediščino.

POT

Pero pusti sled, ki spominja na pot. V viziji šole skozi veselje, spoštovanje, učenje in aktivnosti spodbujajo vsakega učenca k odkrivanju lastne poti.

KLASJE

Je umeščeno kot poklon predhodnemu šolskemu znaku, ki ga je leta 1996 v sodelovanju z učenci ustvarila akademska slikarka in kiparka Anja Šmajdek.

SVINČNIK

Svinčnik je osnovno orodje za pisanje in tudi za ustvarjanje. Z njim lahko izrazimo idejo.

Omogoča pa nam tudi popravljanje, kar je pomemben del učnega procesa.

LASTOVKA

Lastovke povezujemo s svobodo. Sposobne so opraviti zelo dolgo poti, kar ponazarja tudi učenčevo pot raziskovanja in odkrivanja novega. Lastovka pa je tudi simbol vračanja domov.

STONE KRALJ

Stilizirana podoba umetika, ki je skozi umetnost znal mojstrsko prenašati sporočila. S svojimi deli navdihuje, v težkih zgodovinskih obdobjih, pa so dela ljudem dajala upanje. Njegova umetnost je takrat postala tudi ključna oblika izražanja narodne zavesti.

FRANCE KRALJ

Pionir slovenskega ekspresionizma, slogovno pa tudi zelo raznovrsten. S svojo umetnostjo je izražal močna čustva in etična sporočila. Njegova dela niso le estetska, ampak so prežeta z inovativnostjo in osebnim izrazom.

DVOJINA

Posebnost šole poimenovane po Tonetu in Francetu Kralju, je v tem, da iz enega kraja izhajata kar dve tako izjemni osebnosti. Znak šole to izpostavlja s svojo osnovno obliko, ki jo tvorita dva kvadrata. Ta nista statično postavljena na stranico, ampak sta obrnjena za 45 stopinj, kar poudarja dinamičnost. Simbolika dvojnosti se povezuje tudi s posebnostjo slovenskega jezika – dvojino. Dvojina prav tako predstavlja povezavo med dvema osebama in simbolizira sodelovanje, ter pomen mentorstva procesu učenja.

Osnovna šola
Toneta in
Franceta Kralja
Dobropolje